

5—6 лютого
в інституті про-
диться науково-мето-
дична конференція про-
фесорсько-викладацько-
го складу і співробітни-
ків, присвячена 70-річчю
Великого Жовтня

ТЕМА КОНФЕРЕН-
ЦІЇ — «УДОСКОНА-
ЛЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ
ПІДГОТОВКИ СТУ-
ДЕНТІВ ВУЗУ У СВІТ-
ЛІ РІШЕНЬ XXVII З'Ї-
ЗДУ КПРС І ПЕРЕБУ-
ДОВИ ВИЩОЇ ОСВІ-
ТИ».

В ЕПОХУ науково-тех-
нічної революції від-
бувається активне нагрома-
дження нових знань. За ос-
танні 40—50 років спостері-
гається десятикратний ріст
об'єму наукової інформації.
Існують оцінки, за якими
інтенсивність росту науко-
во-технічної й соціальної
інформації триватиме і до
двохтисячного року, в по-
рівнянні з 1960-м, стане
об'ємнішою в 15—20 разів.
Ясна річ, що це неодмінно
має викликати зміни в систе-
мі підготовки спеціаліс-
тів з вищою освітою, пот-
ребуватиме якнайшвидшої
перебудови її, на що і вка-
зував XXVII з'їзд КПРС.

Інтенсифікація суспільно-
го виробництва і науково-
технічного прогресу істот-
но впливає і на об'єм ін-
формації, одержуваний при
підготовці спеціалістів ви-
щої кваліфікації. Однак
строки навчання залишаю-
ться тими ж, що й раніше.
Отже, донести нові об'єми
знань можуть тільки нові
методи навчання в поєднан-
ні з широкою практичною
підготовкою студентів і
використанням різноманіт-
них засобів. При цьому од-
ним з найефективніших шля-
хів є створення і застосу-
вання автоматизованих на-

За інженерні кадри

Газета видається
з лютого 1981 року.

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ
КОМСОМОЛУ ВІННИЦЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

№ 4 (245)

Виходить раз
на тиждень

П'ЯТНИЦЯ, 30 січня 1987 року.

Ціна 1 коп.

ПРОБЛЕМА

ЩОБ ВЧИТИ ПО-НОВОМУ

ВПРОВАДЖЕННЯ АВТОМАТИЗОВАНИХ НАВЧАЮЧИХ СИСТЕМ — ШЛЯХ ПІДВИЩЕН-
НЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКЛАДАЦЬКОЇ ПРАЦІ.

навчання, поліпшуєть-
ся моральний клімат пере-
вірки знань. Як показав
досвід запровадження авто-
матизованих навчальних си-
стем в учбовий процес на
кафедрі автоматизації про-
ектування, виникають дві
основні проблеми — від-
сутність якісних навчальних
і контролюючих програм,
а також обмежені можли-
вості наявного технічного
забезпечення і парку ЕОМ.

Те програмне забезпечення,
що є в фонді алгоритмів і
програм, охоплює лиш не-
значну частину учбових ку-
рсів, не враховує тенденції
розвитку, а це змушує ду-
мати про створення внутрі-
шнього програмного за-
безпечення автоматизова-
них навчальних систем.
Але на розробку програмно-
го забезпечення тільки по
одному курсу викладачів
треба потратити близько
тисячі годин, тобто, півто-
ра річного навантаження.
Враховуючи те, що підбір
матеріалу і створення авто-

матизованих навчальних си-
стем повинно доручатись ті-
льки найкваліфікованішим
викладачам, виникає про-
блема розподілу й обліку
викладацької праці. Хочеш
не хочеш, а мусиш робити
висновок, що якість цієї
роботи може забезпечити
лише зміна нормативів ау-
диторних і позааудиторних
навантажень викладачів,
визнання самостійності їх-
ньої методичної роботи.

Е ще один шлях вирі-
шення «проблеми часу» —
консолідація сил родинних
кафедр, швидке забезпече-
ння всіх викладачів методи-
чними рекомендаціями з пи-
тань підбору матеріалу для
автоматизованих навчальних
систем, а також єдине для
всіх кафедр сервісне обслу-
говування програмістами,
яке повинен налагодити об-
числювальний центр інсти-
туту.

Друга проблема, що сто-
їть на шляху широкого
впровадження автоматизо-
ваних навчальних систем —

матеріально-технічне за-
безпечення. Зараз в інсти-
туті існує могутній парк
ЕОМ різного рівня. Але
для широкого впроваджен-
ня нової системи він не
пристосований, бо біль-
шість ЕОМ не забезпечені
належним периферійним об-
ладнанням, і, насампе-
ред, сітковою дисплеїв.
В результаті, на ЕОМ мо-
же працювати водночас, в
кращому разі, кілька чоло-
вік. Тому виникає необхід-
ність створення загально-
інститутської сітки диспле-
йних залів на 15—20 ро-
бочих місць. Головна труд-
ність тут полягає у відсут-
ності мультимедіумів і ди-
сплейних станцій, на які
постійно не виконуються
замовлення кафедр. Досвід
ВВП по створенню диспле-
йних залів переконує, що
необхідно вступати в шир-
ші контакти з виробничими
підприємствами, ставити пе-
ред ними завдання допомо-
гти інституту в поліпшен-
ні його технічної бази —
це запорука прискореного
впровадження автоматизо-
ваних навчальних систем у
вузі.

М. ФИЛИНЮК,
доктор технічних наук,
завкафедрою автомати-
зації проектування.

У п'ятикурсників — практичні заняття.

Линию партии одобряем

Состоявшийся днями Пле-
нум Центрального Комите-
та КПСС еще раз подтвер-
дил главную линию нашей
партии — линию на пере-
стройку и ускорение. «Ре-
альные достижения здесь
определяются состоянием
научного знания, — под-
черкнул в своем докладе
на Пленуме тов. М. С. Гор-
бачев, — выдвижением ори-
гинальных идей, способных
воплотиться в принципиаль-
но новые машины и тех-
нологии, дающие возмож-
ность выйти вперед на ве-
дущих направлениях нау-
ки и техники».

Это указание непосред-
ственно касается и нас, се-
годняшних студентов, зав-
трашних специалистов на-
родного хозяйства, инжене-
ров. На Пленуме так и от-
мечалось: перестройка науки
и техники, собственно, начи-
нается уже от приема в ву-
зы студентов, качества под-
готовки специалистов до
пополнения Академии наук

талантливыми учеными, от
работы студенческих науч-
ных обществ до исследова-
тельских программ ведущих
академических и отраслевых
институтов, от творческой
атмосферы в научных кол-
лективах до наиболее эффе-
ктивных форм организации
и стимулирования науки.

Рассмотренный Пленумом
вопрос «О перестройке и
кадровой политике партии»
имеет первоочередное зна-
чение для успешной реали-
зации политической стра-
тегии, разработанной апрель-
ским (1985 г.) Пленумом
ЦК партии и XXVII съез-
дом КПСС. Мы уверены,
что он сыграет в нашей жи-
зни огромную роль. И по-
этому целиком и полностью
одобряем решения нашей
партии.

Татьяна ШКУРОПАТ,
секретарь комсомольс-
кого бюро 5 курса инже-
нерно-строительного фа-
культета.

КОЛЕКТИВ энергетично-
го факультету пережи-
ває період, котрий можна
розцінювати, як поворот-
ний. Підведені підсумки
обговорення проекту ЦК
КПРС «Основні напрями
перебудови вищої й серед-
ньої спеціальної освіти в
країні», Політбюро ЦК
КПРС 6 січня 1987 року
розглянуло пропозиції, зв'я-
зані з реалізацією цієї пе-
ребудови в світлі рішень
XXVII з'їзду партії. В цьо-
му зв'язку треба негайно
і з повною віддачею сили
братись за практичне здій-
снення поставлених перед
вузами завдань. Основа пе-
ребудови, інструмент її при-
скорення — інтеграція ви-
щої освіти, виробництва й
науки. Без допомоги ви-
робництва, без кооперації з
ним у використанні матері-
альної бази, без поєднання
навчання з виробничою пра-
цею вдосконалення практи-
чної підготовки студентів
неможливе. В справі ефек-
тивної організації учбово-
го процесу в нових умовах
вирішальне слово за профі-
люючими кафедрами. Саме
вони повинні запропонувати
передову концепцію підго-
товки кадрів, яка вигідно
відрізнялася б від попере-
дньої рухомістю змісту, ба-
гатством методів, орієнта-
цією навчально-виховно-
го процесу на формування
в майбутніх спеціалістів чіт-
кої системи професійних
знань, вмінь і навиків, тво-
рчого ставлення до навчан-
ня і праці. Для реалізації
такої концепції повинні бу-
ти об'єднані всі викладаць-
кі сили, її необхідно забез-
печити методологічно, мето-
дично, матеріально-тех-
нічно й організаційно.

Передбачається в поточ-
ному році відкрити філіали
профільюючих кафедр енер-
гетичного факультету на
Хмельницькій АЕС, вироб-
ничо-енергетичному об'є-
днанні «Вінницяенерго».

навчання на лабораторних і
практичних заняттях, вико-
нанням ряду лабораторних
робіт на ЕОМ. Дуже важ-
ливим є принцип безперер-
вного використання ЕОМ
впродовж усього часу нав-

близько 90 процентів дип-
ломних проектів на замов-
лення підприємств.

В АЖЛИВИЙ аспект
практичної підготовки,
спеціалістів — вдосконален-
ня виробничої практики.
Намічено передбачити пра-
ктику студентів п'ятого кур-
су тривалістю до 16 тижнів,
включаючи їх до штатного
розкладу підприємства. Не-
ма сумніву, що це дозво-
лить майбутньому спеціа-
лісту повніше і глибше оз-
найомитись з проблемами
виробництва. Профільюючі
кафедри планують прове-
дження ділових ігор за нас-
лідками практики, стосов-
но до обстановки, в якій
перебували студенти на під-
приємстві. Все це дозво-
лить виявити недоліки в
організації виробництва і
практики, намітити шляхи
їх усунення, успішно роз-
в'язувати проблеми курсо-
вого й дипломного проєк-
тування за замовленнями
підприємств. Особлива ува-
га повинна бути приділена
якості виробничої практи-
ки й дипломного проєкту-
вання. Передбачається що-
річна перевірка якості під-
готовки спеціаліста й його
дипломної роботи спеціаль-
ними комісіями.

Виконання реальних, сус-
пільно корисних завдань в
процесі навчання в тісному
взаємозв'язку з виробниц-
вом і є, на наш погляд,
головною ланкою в прак-
тичній підготовці спеціаліс-
тів у світлі рішень XXVII
з'їзду КПРС.

Д. НАЛБАНДЯН,
доцент, декан енерге-
тичного факультету,
М. ЧЕПУРНИЙ,
доцент, голова методич-
ної комісії.

ВИХОВАННЯ ТВОРЧІСТЮ

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕН-
ТІВ НА ЕНЕРГЕТИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ.

БУ-423. Укладаються уго-
ди з підприємствами галу-
зі на цілову підготовку
спеціалістів. Деканатом й
кафедрами факультету пе-
реглядаються й коректую-
ться навчальні плани спеці-
альностей 0301, 0302, 0303,
щоб активізувати й індиві-
дуалізувати учбовий процес,
формувати у студентів вмі-
ння самостійно здобувати
необхідні знання, застосо-
вувати й поновлювати їх,
приймати самостійні рішен-
ня. Ця мета вже реалізо-
ується. Кафедри розробля-
ють методичні вказівки з
самостійного вивчення ос-
новних фундаментальних
положень дисциплін, про-
позиції й рекомендації з ме-
тодики викладання, органі-
зації самостійної роботи
студентів і критеріїв її оці-
нки.

В найкоротші строки бу-
де поновлений фонд лабо-
раторної бази з застосуван-
ням ігрових методів нав-

чання в інституті. Саме з
цією метою кафедри енер-
гетики, електричних систем,
електропостачання промис-
лових підприємств міст і
сільського господарства, ос-
нащуються комп'ютерною
технікою й персональними
ЕОМ. Дбаємо про облад-
нання для факультетсько-
го дисплейного класу, при-
значеного для машинного
експерименту на лаборато-
рних і практичних занят-
тях, проведення ділових
ігор, курсового й дипло-
много проєктування.

В ИХОВАННЯ творчості,
коли студент бачить
реальну практичну віддачу
своїх зусиль — одна з на-
йдійовіших і глибоких форм
виховання. Кафедрами фа-
культету освоюються мето-
ди ігрового проєктування
для вирішення конкретних
виробничих завдань. На-
приклад, уже в поточному
навчальному році кафедра
електричних систем виконає

ПЕРШОКУРСНИКАМ належить відкрити іще немало незвіданого. І добре, коли викладач зуміє зацікавити їх своїм предметом, уміло повести у світ його таємниць. На фото: заняття з майбутніми інженерами - будівельниками Олександром Павловським, Іриною Бевз, Іриною Дзигаленко та Оленою Білоконь проводять доцент кафедри нарисної геометрії О. М. Кузьмін.

ТВОЯ МАЙБУТНЯ РОБОТА НЕ ПРОСТО ІНЖЕНЕР

ЛЮДСЬКИЙ ФАКТОР І ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАЦІ ІНЖЕНЕРА НА ВИРОБНИЦТВІ.

СУЧАСНИЙ інженер — не тільки технічний спеціаліст високого класу, не тільки технолог індустрії, а й технолог людських взаємовідносин, організатор, керівник колективу однодумців, що створює умови для повного розкриття можливостей кожного трудівника в процесі роботи. В своїй практичній діяльності він повинен також ефективно використовувати людський фактор, як один з найважливіших резервів прискорення науково-технічного прогресу.

На кафедрі охорони праці з сімдесяти дев'ятого року розробляються методи і практичне використання соціально-психологічного тестування особи з метою безпе-

ки праці і підвищення ефективності виробничої діяльності колективів, підбору керівних кадрів, оцінки стилю їхньої роботи. В дослідженнях активну участь беруть студенти першого і п'ятого курсів інженерно-будівельного факультету, радіотехнічного, енергетичного, обчислювальної техніки. Вони проводились і в групах, і на промислових підприємствах Вінниці та області. Створення машинної програми опрацювання наслідків цих досліджень на ЕОМ серії ЕС, що дозволяє широко застосовувати можливості тестування для профвідбору, профорієнтації з врахуванням особливостей виробництва, існуючих небезпек (висока відповідальність, емоційна напруга, швидкість реакції, евристичне мислення і т. д.)

Дослідженнями з'ясовано, що існує досить значний просярок людей з постійно високим рівнем тривожності, який може спричинити травми, зниження якості продукції, зриви в роботі. Щоб виявити і зняти причини тривожності, потрібна персональна консультація кожному.

Серед тестованих переважає спрямованість на себе, свої інтереси (понад 50 процентів). Це сигнал для всіх громадських організацій, що вказує на необхідність формування колективістських нахилів, залучення кожного до активної громадської діяльності.

Тестування дозволяє оцінювати особу за рядом характеристик — за темпераментом (сангвінік, холерик, флегматик, меланхолік), за сигнальною системою (образне сприйняття навколишнього світу чи логічне — структурне), за спрямованістю й емоційністю, правдивістю, рішучістю, тривожністю тощо.

Оволодівши методом соціально-психологічного вивчення особи, інженер не тільки краще знайоме свій колектив, а й самоудосконалюється, як спеціаліст, керівник і вихователь.

В. ПОПОВ,

„Бракує системи і вимогливості“

Під таким заголовком у № 37 нашої газети за минулий рік було надруковано кореспонденцію, в якій йшлося про перебудову учбово-виховного процесу на інженерно-будівельному факультеті. Вказувалося на недоліки, що мали місце на окремих кафедрах, зокрема, на кафедрі нарисної геометрії і креслення.

Партгруппа кафедри О. П. Вітюк повідомила редакцію, що виступ газети обговорено в колективі і критику визнано справедливою. Намічені основні напрямки перебудови. Зараз на кафедрі створено обчислювальний центр, обладну-

ється дисплейний зал, відкриті галузева лабораторія і філіал кафедри, обладнаний кабінет машинної графіки. Ефективно почало діяти студентське конструкторське бюро, активізувалася профспілкова робота. За підсумками соціалізації у 1986 р. кафедрі присуджено перше місце на факультеті серед загальнотеоретичних кафедр.

Разом із тим автор листа в редакцію просить відзначити, що в кореспонденції помилково названо прізвище викладача Н. М. Лейбової.

ЩЕ РАЗ ПРО ТРАНСПОРТНУ ДИСЦИПЛІНУ

Нині автотранспорт бере на свої «плечі» значну частину потоку пасажирів, перевозить великий об'єм вантажів. Зрозуміло, наскільки важливо, щоб не виникало заминок у автотранспортному русі.

В країні випускається все більше автомашин, ростуть їх габарити, потужність моторів, швидкості. Скажімо, легкових автомобілів, мотоциклів зараз тільки у власному користуванні вже близько 30 мільйонів. Тісно стає на вулицях і дорогах. За таких умов від кожного пішохода, водія вимагається суворая транспортна дисципліна.

У колективі політехнічного інституту багато автомашин, мотоциклів, студенти їздять і по довірчих документах, виданих батьками. Більшість із власників автотранспорту дотримуються правил дорожнього руху. Однак є окремі студенти, котрі грубо їх порушують. Так, протягом минулого року працівниками державтоінспекції нашої та сусідніх областей затримано більше тридцяти водіїв і приватних власників машин з інституту. Серед них — Г. Д. Дорошенко, М. П. Князьков, В. В. Ковальов, В. А. Блестюк, О. А. Петрук, В. А. Найдено, І. С. Дуров та інші.

Заходи щодо підвищення

безпеки дорожнього руху, зниження кількості дорожньо-транспортних пригод у 1986 р., на жаль, не дали очікуваного результату. За минулий рік тільки у Ленінському районі зареєстровано 74 автоаварії, внаслідок яких 7 чол. загинуло і 74 поранено. Трох пішоходів убито трамваем, одного — тролейбусом, один 15-річний підліток порушив правила їзди на велосипеді і був смертельно травмований автогрейдером по вул. О. Кобилянської. Двоє чоловік були вбиті автомобілями.

6 жовтня жителька села Якушинці Є. А. Карпенко переходила трамвайну колію біля зупинки «Дачна», не переконавшись у відсутності трамвая. Результат — загибель на місці.

Доводиться констатувати, що високою залишається аварійність по області взагалі. Торік сталося 1299 пригод, в результаті яких загинуло 245 чол., а 1359 отримали поранення. З вини пішоходів сталося 237 аварій. Основні причини: перехід через проїжджу частину у невідведеному місці, нетверезий стан, раптовий вихід на проїжджу частину, гра дітей на вулиці.

С. КУШНІРЕНКО,
державтоінспектор
Ленінського РВВС, капітан
міліції.

ДОПОМАГАЄ ДІЛОВА ГРА

ПРАКТИЧНУ ПІДГОТОВКУ СТУДЕНТІВ — НА РІВЕНЬ СУЧАСНИХ ВИМОГ

дірів виробництва. Скажімо, ділова гра «Розслідування і аналіз нещасних випадків на виробництві» дозволяє оволодіти методичними прийомами і практичними навиками з використанням реальних виробничих ситуацій, імітацією керівних функцій посадових осіб, ролі яких виконують самі студенти. Обставини нещасних випадків закладаються в гру на основі тих реальних фактів, що мали місце на підприємствах різних галузей народного господарства Вінниччини. Цілком очевидно, що студентів дуже корисно здобути такі практичні навики ще в стінах інституту.

Друга гра, про яку згадувалось на початку цієї статті, з використанням манекена-тренажера допомагає набувати практичний досвід по наданню першої (до лікарської) допомоги потерпілим, що надзвичайно важливе на виробництві і

ням ділових ігор, підвищенням їх ефективності для практичної підготовки студентів. Передбачається розробка і впровадження в учбовий процес ділової гри по курсу «Охорона навколишнього середовища».

Важливе значення в підвищенні рівня практичної підготовки студентів має використання на лекційних заняттях навчально-пошукових завдань, побудованих на реальних виробничих ситуаціях.

Весь цей комплекс методів і форм активізації і підвищення ефективності навчання дозволяє прищепити студентам інтерес до наукового, творчого пошуку, розширити знання по спеціальності, тобто, підняти рівень практичної підготовки у відповідності з сучасними вимогами до вищої школи.

В. КОБЕВНИК,
доцент, завідувач
охорони праці.

СОБЕСЕДНИК

Наркоманія, як острогрозне захворювання розвивається стрімливо. Вот как описывает один из ребят-притон наркоманов: «Зрелище было страшное. Ребята лежали на полу. Никто ни на кого не обращал внимания. Двое самых опытных каждые пять минут делали себе уколы: они хватали иглу и дрожавшими руками, плача от боли, пытались попасть себе в вену, руки в крови, в гное... Шприц никто не мыл, там в углу была лужа, в ней и споласкивали...».

Чем это объясняется, каковы последствия наркоманії? Начальник Управления наркологии Минздрава СССР В. Ф. Егоров говорит: «Это зависит от вида наркотика. Существуют и такие (они у нас катего-

ЧЕМ КОНЧАЮТ НАРКОМАНЫ

рически запрещены даже в лабораторных условиях), при которых болезненная зависимость может развиваться после единичных случаев употребления. Наркотическое вещество более глубоко вторгается в обменные процессы и более быстро закрепляется там по сравнению, скажем с алкоголем. Именно поэтому столь болезненно выведение наркотика с организма. Если против алкоголя есть, хоть и незначительный иммунитет, то против наркотиков нет.

Чем страшна наркоманія? Во-первых, если больной не будет лечиться, то его организм очень быстро начнет разрушаться, наступит так называемая хахексия

(истощение), распад личности, деградация, что в конечном итоге приводит к смерти. Медицине известны случаи, когда человек полностью «сгорал» за год.

Во-вторых, наркоман не является полноценным членом общества, поскольку все его мысли и дела направлены на добычу наркотика. А это прямой путь к преступлению, так как в нашей стране применение, изготовление и сбыт наркотиков в немедицинских целях запрещены законом. Вот почему наше государство не может спокойно относиться даже к появлению

единичных случаев наркоманії.

В-третьих, социальная особенность больного наркоманії такова, что он стремится вовлечь в потребление наркотиков и свое ближайшее окружение, т. е. представляет особую опасность не только для себя, но и для общества.

Нужно разъяснять тот ужас, те страшные последствия, к которым ведет наркоманія. Тщательный анализ показал, что многие из подростков, начав потребление наркотиков, и не предполагали, к каким катастрофическим последствиям это приведет.

Редактор А. ЗАБЛОЦКИЙ.

Все більшої популярності набувають в інституті студентські конструкторські бюро. На цьому знімку ви бачите за роботою членів інтернаціонального СКБ — третьокурсників факультету автоматики і мікроелектроніки (зліва направо) Юрія Гришука, Олександра Наполеса, Луїса Росаріо, Ігоря Саранчука і Юрія Волкова.

Фото Р. Кутькова.